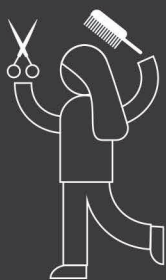

ARBEI DER KLAS SEN

JØRN LJUNGGREN • MARIANNE NORDLI HANSEN (RED.)

Innhold

Forord	13
Kapittel 1	
Å åpne opp arbeiderklassen	17
<i>Jørn Ljunggren</i>	
Rekruttering til en mangfoldig arbeiderklasse	19
«Ny» eller «gammel» arbeiderklasse?	21
Den «nye» arbeiderklassen - etnisitet, innvandring og organisering	22
Den «gamle» arbeiderklassen - bygdemenn og håndverkermenn	24
Materielle forhold og helse	26
Anerkjennelse og synlighet	28
Media	29
Politikk og tillit	31
Avslutning	33
Kapittel 2	
Arbeiderklassen i Norge	35
- definisjon, sammensetning og endring	
<i>Marianne Nordli Hansen og Jørn Ljunggren</i>	
Klassisk og moderne klasseteori	36
Operasjonalisering av klasse - ORDC-modellen	38
Eksklusjon og sosial lukning	40
Klasse og yrke	42
Endring i classesammensetning 1980–2017	44
Velferdsmottakere - del av arbeiderklassen eller egen klasse?	47
Rekruttering til velferdsmottak	50
I hvilken grad utgjør innvandrere den nye arbeiderklassen?	53
By og bygd	55
Klasseforskjeller i økonomi	57
Avslutning: Hvem er den norske arbeiderklassen?	60

Kapittel 3

Arbeiderklassen og sosial mobilitet	61
<i>Marianne Nordli Hansen og Stian Aleksander Uvaag</i>	
Livssjanser og klasseformasjon	61
Klassestabilitet og intergenerasjonell mobilitet	63
Klasseformasjon, klassekultur og klassebevissthet	65
Nye uttrykk for klasseformasjon i arbeiderklassen?	66
Intrajenerasjonell mobilitet	67
Data og metode	68
Flyten ut av arbeiderklassen	69
Klassebakgrunn, utdanning og sosial mobilitet	73
Klasseformasjon - flyten inn i arbeiderklassen	77
Intrajenerasjonell mobilitet	81
Avslutning	88

Kapittel 4

Klassetilpasset rådgivning i skolen	91
<i>Aurora Berg</i>	
Introduksjon	91
Skolerådgivning og utdanningsvalg i Oslo	92
Sosial ulikhet i utdanningssystemet	93
Data og metode	95
Ulike foreldre, ulike involveringspraksiser	96
Normen om høyere utdanning	98
Fortellinger om elever som velger yrkesfag	101
En dikotom forståelsesramme	103
Klassetilpasset rådgivning?	105
Konklusjon	107

Kapittel 5

Bortskjemte nordmenn og sultne innvandrere	109
<i>Arbeidsgiverpreferanser og betydningen av etnisitet i norske arbeiderklasseyrker</i>	
<i>Jon Horgen Friberg og Arnfinn H. Midtbøen</i>	
Innledning	109
Teoretiske perspektiver	110
Data og metode	112
Strukturelle betingelser og arbeidsdeling i tre ulike bransjer	113
Empiriske analyser	116
Diskusjon og implikasjoner	122

Kapittel 6

Fleksibel bemanning og fragmenterte fellesskap på hoteller og varelagre ... 127
David Jordhus-Lier og Anders Underthun
 Tidshorisonter og stedstilknytning 127
 Fleksibel arbeidskraft på en armlengdes avstand 130
 Innenfor eller utenfor? 133
 Flyktighet i ulike former 136
 Samholdet i mangfoldet 140
 Konklusjon 143

Kapittel 7

De transnasjonale arbeiderne 145
Multiple klasseposisjoner, identiteter og strategier
Johan Fredrik Rye
 Klassereiser på tvers av landegrensene 145
 De nye transnasjonale arbeiderne 146
 Nye og flerfoldige klassetilørigheter 151
 Sted eller klasse? Fragmenterte lokalsamfunn 155
 Klasse i «transnasjonale» nasjoner 158
 Oppsummering og konklusjoner 159

Kapittel 8

Oljearbeiderne - samfunnsbyggere eller bremseklosser? 163
Camilla Houeland & David Jordhus-Lier
 Innledning 163
 Det historiske utgangspunktet 165
 Klimabevissthet og en ny rolleforståelse 172
 Aktørskapet i fortellingen 180
 Intervjuer 182

Kapittel 9

Klasserelasjoner i skogbygdene og (den nye?) arbeiderklassen 183
Ketil Skogen og Olve Krange
 Prolog: Julussa forever! 183
 By mot land? 184
 Forskning på bygda 185
 Arbeiderklasse i endring 186
 Entré: en moderne og ekspansiv middelklasse 190
 Interessesetninger og konvergens 192

Reprise med Kjell Vidar	194
Konstruksjon av et truet fellesskap	195
Epilog: Tilbake til Julussa	196

Kapittel 10

Hvordan skape en arbeidskar	197
--	-----

Jørn Ljunggren

Innledning	197
Fra feiebrett til selvstendighet	199
Innsats	202
Læremesteren: omsorgsfull eller oppdragende	205
Kjerringer, mammagutter og menn	207
Å skape en arbeidskar	209

Kapittel 11

Forhandlinger om «hvithet» og «norskhet» i servicebransjen	213
---	-----

Sabina Tica og Live Kjos Fjell

Introduksjon	213
Teoretiske perspektiver	216
Metodisk fremgangsmåte	218
Empirisk analyse	219
Avslutning	227

Kapittel 12

Mellom fagarbeid og løsarbeid	233
--	-----

Kan byggfagene i Norge forsvinne?

Hedda Haakestad

Hva er et fag?	236
Case, data og operasjonalisering	240
Splittes byggfagene opp?	242
Institusjonell endring eller stabilitet? Fagopplæring og fagforeningsdekning på 2000-tallet	245
Fagarbeiderkollektiv under press	248
Avslutning	253

Kapittel 13

Hverdagsmotstand: den skjulte kampen om anerkjennelse	257
--	-----

Julia Orupabo

«Hverdagsmotstand» - å synliggjøre motstanden på bakrommet	259
Metode - etnografi	260

Motstand mot «styringshierarkiet»	261
Å ta tiden tilbake	262
Motstand mot «profesjonshierarkiet»	266
Etniske forskjeller, motstand og underordning	268
Oppsummering og konklusjon	270

Kapittel 14

Uførhet og dødsrisiko i arbeiderklassen	273
--	-----

Hva betyr arbeidsmiljø og arbeidsforhold?

Espen Dahl, Jon Ivar Elstad, Åsmund Hermansen og Kjetil A. van der Wel

Introduksjon	273
Bakgrunn og problemstilling	273
Tilnærminger til å forklare klasseulikheter i helse	276
Helseatferdens betydning	278
Forskning om arbeidsforhold, arbeidsmiljø og helse	280
Data, forskningsspørsmål og analysestrategi	282
Forklaringsvariabler: yrkesklasse, arbeidsmiljø, utdanning	283
Resultater	284
Avsluttende diskusjon	289

Kapittel 15

Arbeidere og yrkesstatus i Likhets-Norge	293
---	-----

Håvard Helland og Jørn Ljunggren

Introduksjon	293
Yrker og yrkesstatus	294
Sosiale forskjeller i vurdering av yrkesstatus	297
Likhet, yrkesstatus og hypoteser	299
Metode og analytisk tilnærming	301
Resultater	303
Oppsummering og diskusjon - fra «er» til «bør»	310

Kapittel 16

Samfunnets usynlige førstelinje	313
--	-----

Emosjonelt arbeid som kilde til yrkesstolthet blant butikkansatte og frisører

Sabina Tica

Introduksjon	313
Teoretiske perspektiver	316
Metodisk tilnærming	319
Analyse	320
Avslutning	327

Kapittel 17

Arbeidsliv, arbeidsfolk og klasse i norske aviser 331
Elisabeth Eide og Tine Ustad Figenschou
 Analytisk rammeverk: fra profesjonalisering til avspesialisering av
 journalistikken? 332
 Metode og data: innholdsanalyse og intervjuer 335
 Hovedfunn 336
 Konklusjon: repolitisering og politisk presserenessanse? 349

Kapittel 18

«Dårligere borgere?» 353
Arbeiderklassen i den moderne offentligheten
Jan Fredrik Hovden
 Introduksjon 353
 Å tenke offentlighet uten å tenke politisk 355
 Rommet av offentlighetens livsstiler 356
 Klassene i offentligheten 361
 Den usynlige arbeiderklassen 367
 Konklusjon 368

Kapittel 19

Politiske klasseforskjeller i Norge 371
Arbeiderklassens stemmegivning og politiske holdninger
Peter Egge Langsæther
 Innledning 371
 Klassepolitikk – på vei ut? 372
 Nye politiske dimensjoner og partier 373
 Data og metode 375
 Resultater 377
 Konklusjon 388

Kapittel 20

Politisk fremmedgjøring og retten til å ha en mening 391
Klasseskiller i hvem som svarer «vet ikke» på politiske spørsmål
Vebjørn Nordhagen
 Innledning 391
 Politisk deltakelse og sosial klasse 394
 Retten til å ha en mening 394
 Hva kan «vet ikke»-svar fortelle oss om politisk deltakelse? 397
 Data og metode 398

Resultater	400
Diskusjon	407
Avslutning	409
Kapittel 21	
Tillitsfulle vinnere?	411
Klasseforskjeller i tillit blant oslounngdom	
<i>Patrick Lie Andersen og Jørn Ljunggren</i>	
Innledning	411
Sosial og institusjonell tillit	412
Sosial ulikhet i tillit - vinnerhypotesen og sosial klasse	413
Hvorfor har «vinnere» høy tillit? Sosialisering og erfaring	415
Data og metode	419
Begrensninger	423
Resultater	424
Diskusjon og konklusjon	428
Forfatterpresentasjon	433
Litteraturliste	435
Stikkord	485